

عدد: ۳ (برنجی سنه) ذی القعدة ۱۹ : ۱۳۱۶ جمعه ۱۹ : ۱۳۱۵ مارت ۲۴ افرنجی ۱۸۹۹ (برنجی جلد)

(ارتقا) اینچون شمدیك آبوله قید
اولناز .
صحائفی مالجمه ارباب قلمه آچیقدر .
هر الی قلم طوتان یازه بیلیر .

ارتقا

ادبیات ، فنون ، عسکریه و بحریه ،
وتاریخ و تجارت وزداع و منابع
ومعارف و امور نافعه و اکتیپه لی فقراتدن
باحث مصور جریده .

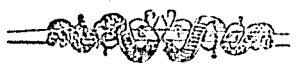
نسخه سی : ۱ پاره یه در .

شمدیك جمعه کونلری نشر اولنور

نسخه سی : ۱ پاره یه در .

کوردیلور. بوندن بش اونسنه اول ياپامش اولان شوسه ده پك چوق اعوجاج مشهود اولديني كې كوپرلرده صديك اولديني جهته طوغرى اكريلمشدر. دهاتخني، آتني، يدني سسنة اول شوسه نك كنارينه ديكلمش بر آغاج بكون دره نك كنارينه ياقلاشمشدر. ديكيان يرده كوكرى حالا باقيدر. بو حالاره سبب صولرك تاثير ميخانيكيسيدر. روسه ليلر طوبراق قايبور درلر كېك طوغربدر. چونكه طوبراغك آلتندن پك چوق صوجريان ايدوب بونلر مهور ايتديكي طوبراغك تركيانه كوره يادها درين طبقه لره طوغرى اينر وياخود آزجوق كنش مجرالربوله رق تعقيب ايدر. تحت الارض وقوع بولان انهداملرده آره صره حرركات ارضيه ده وقوع بولور. فقط بوحال اومحله مخصوصدر.

سراج الدين

مفته كوتوبلري

نه يازمه؟ سزى فصل كولدوره؟ (بكارلر آره سنده) دوران ايدن سوزلردن دم اورسهم (استانبول پوسته) سنك ناطق اولديني (حوادث ذوقيه) بي اخلاص ايتش اولورم. (كلشن ادب) ده ۷ مارنده آجان (منكشه) (كتاب آره سنده قالمش برغنجه) كې (پژمرده برقاج ياپراق) لي قالمش. نه قوقيور، نه ده رنك رسيه سندن نشان ورييور. صحائف ادبيه مغموم، ماتم كزين. زواللي شعر! برقاج آي (خسته لقدن صكره) وفات ايدن ويقتور هوغو نك (اولوم) ي ايله (آغلايورم) ديه فرياد ايدن ناظمك كوز ياشلرينه اشتراك ايتش. بر طرفنه (شهيق فرقت) او طور مش:

بر لحظه ديكله شميدى ده روح نزارى ياخود او سوديكيم يره آچدير نزارى وصيتي، ديكر طرفنه (نوحه ايل) ديكلمش:

غيري حاييرمه، اوزمه، روحى صوص اوبو ايلك پر سياهنده

ننيسنى تكرار ايديسور. (باو طار) ك اطيناف نهبي تلال اوستنه چوكدكجه رخنه لردن سوراخ بسوراخ آجيلان شرايين شرناك آره سندن مندرجاتسز حكايله رده كوريلان (جانلي انشايار) كې انسانك امواج دهن چاك مجارك چالاقانديغه حكم ايدى جكي كليور. آم، محبت، عشق، سودا، بوبله كيجهلر آزار، كورييور. ميسكر؟ كلشنك صاغ طرفنده كي قريه

حالندن صلب حالنه، يعنى بوز شكانه استقل ايتك همچون انبساط ايدرك حجم طبيعي سنى تزييد و قوه اتساع سنى تشديد ايدر. دنك، كه قبالي بر محله بولان بوز بولنديني محلك جدراننه بر تضيق كلى اجرا ايدر. اكر جدرانى درجه كافيه ده مقاومتلى اولمز ايسه بونلري يكدركندن آيبر.

بعض صخور وارد كه مساماتى زياده جه اولديغندن پك چوق مقدارده صومص ايدر قيش كلوبده برودت درجه شدتني آرتيردني، صولر طوكه رق صخره نك حجيراتني بر بندن آيبر، بو صورتله توسيع حجم ايدن قيا چاتلايه رق بر طاقم اقسام جزئيه آييلور. بعض كيللى كيرچ طاشلري وارد كه، هر سسنة بوبله جه پارچه پارچه آيريله رق دوشمر. بونلر انشآت وايته همچون مقبول طاشلردن دكلدر، قيشك اوصووق كونلرند بونوع طاشلر چاتلايه رق سطوحنده بيكرجه بلورات خرده يني حاصل اولور. بلورات مذكوره منطبق اولديني طاشك اضمحلالنه، پارچه لسنه بادى اولان مواددندر.

مياه جاريه نك فعل و تاثير ميخانيكيلي لري متعدد مجاريه نك بر نقطه طوغرى توجه ايتديكي محللرده ده زياده اولور. از جمله طاغلردن طوغرى اينر سيللر جريان ايتدكلى محللر جدرانى يواش يواش ييه رنك بعضاً تدريجي وا كثر يا دخی بردن بره، انهدامانه بادی اولور. طاغلردن طوغرى قوپوب كان سيللر مجرای طبعی تعقيب ايدرك دريه واصل اولديني زمان سرعتني تنقص ايدر. بوضورتله اولجه سورويوب كوتوردكي طاش پارچه لريني، قيا كتنه لريني ده ايلرويه كوتوره، يوب اوزاده براغير. واوراده قوملردن، قبالردن، چاقيل طاشلردن متشكل بر يغين حاصل اولور كه بوكا «دلنا» ديرلر.

صولرك آثار استكاليه سى بوغاز اينجده، مرمره جوضه سنك بعض محللرند و اكثريا آطه لرده وقره لرده وانهار جسيمه جوارنده مشاهده اولمقددر.

ممالك شاهانه ده، مياه جاريه جه اك زنكين اولان روسه شهريدر. روسه نك داخلنده بر چوق ميساه جاريه اولوب كشيبدن كان صولرده بونلر انضمام ايدرك اوراسنى عادات بر مجموعه مياه حالنه قويمشدر. روسه نك جنوب طرفنده «مقيم» دينان محله كي اراضى تدريجاً قايار. بورالرده كائن خانه لره دقت ايديله جك اولور سسنة استقامت شاقولتي محافظه ايدميوپ بر جهته طوغرى ميل و توجه ايتديكي

جولان ايدن بتون كوا كك عدد حجيجه وائف دكلدر؛ هنوز اكثريسي ارضمزدن پك چوق بيوك اولان يوز بيكرجه سياره لري طانيامشدر؛ هنوز تلسقوپنك حد مشاهده سى خارجنده قاهره قضاده اوچوشان نجوم بعيدني كوردماهشدر. حاصلنى هنوز، سريلايتنه نك اصانه ايرماهشدر. مصطفى عاصم

— مابدى وار —

صولرك تاثيرات ميخانيكيه سى

طبقات الارض، مناخى اينجده، كره ارضه اولان تاثيرات ميخانيكيلي لري حسيله صورت مخصوصه ده، تدقيق و مطالعه يه شايان اولان صولردر. صولرك نقاط مختلفه ارضه اجرا ايتدكلى آثار استكاليه قره لري، دكلرله، دكلرلى ده قره لره تحويل ايدمى جك درجه ده قوتلى در، مذابح مختلفه ارضدن ظهور ايدن على العموم مياه ايله ياغور صولرلى يواش يواش محورى آشدن يروب، سرت و طيانقلى اولانلري ده پارچه لار. قبل انحلال اولان اقسامنى ايتديكي كې قولايقله ارييه بيلمك خاصه سسنة مالك اولانلري ده، آز، چوق اوزاق مسافه لره قدر سورويوب كتورور.

بناء عليه طبقات الارض علماسى صولرك تاثيرات مخصوصه لري كيميو و ميخانيكي اولق اوزره ايكي صنفه تقسيم ايدمى ك. مطالعات و فرضياتى يوايكي نقطه يي اساس اتخاذ ايله سرد و اتيان ايلمشاردر. تاثيرات كيميوه محورك تركيات كيميوه سى اعتبارله درجات متفاوتده اجرا ايديلور. بزوراده اولاشمده تاثيرات ميخانيكيه يي نظر مطالعه دن كيره كجنر: صولرك تاثيرانه مقدمه اولق اوزره، ابتدا «طوك» gelée تاثير مخصوصنى تدقيق ايدمى: قيشين بعض قبالر بردن بره بندن آيريله رق پارچه پارچه دوشيدكي نادر دكلدر؛ اورويابه كيميه لم، اناطولى شاهانه نك حوالى جليليه سنده زمان زمان آناريني كوستروب تجربيات و خسارات عظيمه يه بادى اولان شواله سبب صولرك محورك چاتلاقلري آره سندن امجورلرينه طوغرى نفوذ ايدمى ك موسم شتاده شدت سردى و تاثير بر دى ايله انجماد ايلنه رنك قوه اتساعيه سى حال طبيعي سندن زياده آرمغله محفوظ بولنديني محلك جواش مختلفه سسنة طوغرى بيوك بر تضيق اجرا ادوب اول صورتله پارچه لسنيدر. معلومدر، كه صومايه

يوكسكاره قدر تنفيذ ايتك ايتديكمز خيالرك فوقده عيجا دهانلر بولنور؟ سؤالرينه آماج و عقل و فكر بنزى تازاج ايدن شى نه در بيليرميسكر؟ «ادراك لا يتناهى» دركه، فكر لري اك محدود، اك جادل كيمسار دن اك بيوك عالم و شاعره وارنجيه قدره كسك سياناً حس و اعتراف ايدم بيلدكلى بر حقيقت غيرادر! هنوز برقاج عصر كشمشدر، انسانلر كندى سياره لرينى مركز كائنات عد ايدرلر و ساحة و سيع غيرا اوزرنده بيكرجه آلتون چيويارله تزيين اولمشل ر سقفا مملاكوزورلر ايدى. هيات... نه باطل ذهاب... بزي ظلمت، كشفه لا يتناهى اينجده بيلدريم سرعتيله شوق ايدن بركره مظلمه و غير مرئيه، ابعاد غير محدوده فضاده جولان ايدن ميليارلره كونشاردن دهه زياده كوزيله بيلير بر حالده اولمديني كې اوكونشلك حولنده دوران ايدن ياشمار سياره لرى دخی بزم همچون غير مشيدرلر. «عالوى» ديدكمز عالم انسانيتك، كائناتك شوعظ، تنه نسبتله جوى پايان اثير اينجده عادتاً «بركونك ركوف» دن بشقه برشى اولمديني دوشونيله جك اولورسه، انسانلرك اويوك بيوك آمال اقبال پرستانه وغرور تفاخ پرورا نلرينك نه قدر آجينه جق شيلر اولديني نظاره ايدر.

جهان. — جهان وياخود دنيا ديدكمز كه، بعد مجرذذرات آسا صاحيلمش اولان عوالمك آره سنده غائب اولمش، بر كره اصغر، بر جزه لايتجيزى، ده طوغرى سى بر هيچدن عبارت اولان كره ارضدن، مكاتبان علميه لري محدود اولانلر همچون منظومه شمس اعتبار اولنور؛ يعنى بو كيكر همچون دنيا دنك منظومه شمسي ديكدر. منهاسى ارض ايله سيارات سبعة سائر نك حولنده دوران ايتدكلى كره اعتبار. بونلر، اعماق سماد كوره بيلدكلى ميلونلرجه اوفق (۹) آثار علويه يي دخی ليال مظلمه يي تنوير همچون خلق اولمش، كره ارضه تابع بر طاقم كواكب ظن ايدرلر. فقط بر عالم، نظرنده، كائناتى، نامحدود بر صورتده توسيع ايدلجه ظلمانى تنوير ايدن اوبارلاق نقطه حقرك دخی هر بربدد بزم منظومه سى مساوى وا كثر يا دهه و اسع لايمده منظومه لرك مركزينى كورر. بونلكه برابر ايتك اسرار آميز فلكياتك الفبا سنى اوقومش اولق اعتباريله بر عالم بوم بحث برغواضمده حائز علم اولديني حالده، هنوز سها مزده

آلته صیقیشمش بری وار . اوده برینی صیقیشدیرمش :

اولسون بوجاهده دیرلم هر نه دیرسهك آنجی بنم اول كل كوزلم سن بنم اول سن ديه قاندرمه چالیشور . فقط رقیب برافیرمی؟ قورتولور قورتولماز قوتوقلدور . فیت وبرییور ، (اینامه) صاقین (اینامه) ديه فکریخی چلور .

کولوش وسیله در اغفاله ، آغلايش حيله اینامه آلدانه جکسك ، اینامه جهه ابدیور بو حس خائنی صافیتکله تزویجه نداسیله آبربله رق نیجه زماندن بریدر اوغرا . دینی درد (تحمسری) :

بن آکلابورم روحی بیمار ایدم جکسك طرزنده آکلاتمقی ایستورسده کم (انصاف) ایدر ؟ دکل :

هجران ايله غمله کچدی کیتدی . هنکام بهارم ايله انصاف

(ترانه) سیله ، حتی بابا زاده نك مائی شالای ، (مائی دوشس) نك خدمتجیسنه بکزمین (شانتوز) یله یخنه یه جیقبوب (اعتراف محبت) اینسهك ، یخیفه صحیفه (حسب حال) لری یازسهك ینه دیکله من دیکله من . اوتنه کی (سنگ اولسون) دیورمی ؟ بنده بنم اولسون ديه باغیرییورم . (هبات) دوستم! شمدی ارباب عشق (بردیلم املك) محتاج . هله لندن (قاپده) کور . سن (طفل بهار) (زورچقه صفا) یه یینه لك (شام شتا) یی آکدیران بومارت آقشاملرینه (کاغذخانه) ده ویا (آرنا بود کوی) اوکارنده :

(برغجه) برخاره نكاه ایلدی بلبل شرقیسنی اوقوبوب اکلندیکنه می باقیور . سک . اوچوققدر . فقط سزه (عشق ممنوع) دی . (پدر داغدار) ،

باقی (حالم) . یاوروم بکاهجران نه لری ایتدی . آه واهيله اظهار سوز وکداز ایلور . دیش بوداق (فرانقله نك بالطنه سی) اوموز . لامش (کویه کیرر کن) :

کنجلر ، قنزلر سودا سیچوز دستسیله صوبه چقار صو باشنده ، کچ باشنده برلرینه چوره آتار کویلورک بو حالاری سونجینه سونج قاتار دره لردن ، تیه لردن آغیر آغیر صول صباز

طاغیسنی طوتدیرمش . جوشمش ، ایزبوداغی آرایور . برده باقیورکه (اموال موجوده سیله یاغش) قلبه سنده بر چو جق طوروش . (آه کیتدک) ديه هونکوره هونکور آغایور . دنیا بو ! عمر دیدیکمز نه اوله جق ؟ توکلی خاتملر غزته سی یازمیور :

(حیات دیشمز بر قادینك آغزیه دوشمش عقیده شکری کبی اری به اری به عو اولور .) رحمتی بیوک قابن والده ! حالی بیلیردی ده متصل شکر چیکردی .

بزم چو جققلرک کتیر دکلری (ادبیات چیچکلری) قوقلار . قوقلارده دیردی که : بزم وقتمزده قارغه جق بورغه جق امضالی بری وار ایدی . جبالیلی کاتب ، صلح الدین می دیم نه دیم ؟ بر کون بکا دیدی که : (امید بادی) امتداد عمر در دینلر فیلسوف دانقلاقلریدر

شهر مکتوبجیسی

آثار ده قادییه نمونه لری

ویاران پامال

«Richesse des sciences» جریده فریده سندن ترجمه بیوردم :

اوکون منامه پرشنه دیر وپسایه رک قوشاره دوشر وجیقاردم جباله ، بی دربی یکون طیشنده کیدردی نهرده هر برشی ملول غیظ هزارانه خاص و مستثنا بر ایتسام تلون کولومسیوردی یک جیم شوخه برخیلی ایکله دم ساکن اوت دیدم (و) اوت بنده برحیثله امان اوجاهلی تعقیبه باشلادم لکن ککیز ، وزله سی یوقکن صوقافده مورامور براقحام لطیف سماکرین مرور شارلیدوردی وجاهله دیدم آغلار «تخیله» برنک تازه وردی : صولار «کیندی روح ملولم اوت» دیدم . بی شک «امیدسز ده قاداتقله بی نصیب اولمک» «حیات بوبله دکدر و مست شمر خیال» ویا فلاشوب و دیوردم : تراب برحالینک شکفته تجربه سندن ، غرابه الله «سوکولدی بنده ، شیل ، مائی برقوقاق آمال»

شاعر شهر شیرین ادا ، چوبچی محمد آغا بنده لری

— استاد خامه پردوش ، جناب چای فروشه —

بتون جبال سحاب قرینه طوغری اوچار یشیل ضیال اینجده طیوری صحرائک بیاض دومالری آتنده آن اسحارک وهمده شهر آچار !

دکزه .. لجه بی انتهای دریاده ! اوتا اوتا نیجه بیک کشتی سیه کورونور بیاض قنادلی اولان یاورولکی سوزولور اومائی صحرا ده

زواللی بن ایسه بریغره اوکند . طوروب مدقنه فکترلله دیدم کریان ! بولوح پنهانی بدقیقه سی وغیرت ایدوب وایلرم افغان

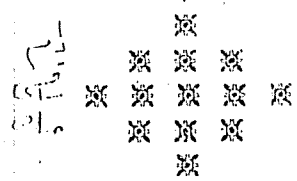
الده براوی چنیک قریق .. دوکوک خامه اوکده کرسی حیرت ، یانده برحقه شمر بازار ، یالارم . آه وواه قرطاسی وکاک حضرائی !

او آتنده خاطره البت کلیر اوچای فروش اوعترم .. اوممز اوسوکیلی استادا بزم شعرلری کوندن کونه ایدن تجدد ایدوبده نوایجاد

دیرم! یشیلر اینجده آچای فروش شهر سنی بتون ده قاداتلرده ایسون تقدیر

بتون بوسوزلری سایه کده ایلدم تحریر جریده سیسیرا . بولوحه ایشته . دک آتقله نشانه اولور «معلومات» مطبعه سی خدمه سندن : جون

شکل هجائی

برنجیسی : حیوانات ایچون مستعملر . بوشی انسانلر یاپار . حیوانلر کوررسه قاچار . انسان ایچوزده یالندی تصور اولسه انسانلرده قاچارلر . حیوانلرک ، حیوانلر یالیدی ده اولور . ایکنجیسی : انسانلر آتک ، اوده انسانلرک خدمتکاریدر . اینجده موجود اولان شیتک جنسده کورده رغیبت آرنار . آچیق پرلده بولغنی سودیکی حالده اوطله ده قانیدی اولور . قارنی اکثریا سنه ده برکله طویور . برکزه یک برسه مدت میدید بیهک ایستمنه . صوسزله تخملی یوقدر ، دائما صو ایچر .

اوچنجیسی : بنه لطیف برشیدر . اوزرمده بولسه یانده کیلرده لطافتدن استفاده ایدر . صافلاسم هرکس طویار . بنده بولندیفی حس ایدرلر .

حل ایدنه کوزل برکتاب اهدا ایدله جکدر

(۱) نومرولی نسخه مزده کی معنائک حلی :

الده آلتون بیلر زیکدر صنعت حل ایدنلرک اسامیسنه کشیده ایدیان قرعه ده قزانان : اسکدارملیکه اعدادیسی طلبه سندن : ۹۴ نومرولی زین العابدین افندی در .

دیگر حل ایدنلر : ابراهیم افندی کریمه سی : فاطمه ، ارنی بود کویندن : ع . لامعه ، جهانگیردن ، ف . سامعه ، اورتیه کویندن : ناجیه ، اسکداردن : ناجیه ، ملا کورانیندن : پاکیزه ، دارالمعلمائندن : سحر ، نمونه عثمانی مکتب سندن : مکرم ، ملا کورانیده : بیکناز ، خوبیارلی : سعیده خاتم افندیلر ایلله ،

نظامیه البسه انبارنده خام اشیا کاتبی رسمی ، قائم مقام عزتو عارف نک حقییدی : محمد ، بشکطاشده مکتب حمیده دن : ۱۲۶ رفیق ، ۱۷۴ ذکی ، ۱۲۳ محمود ، اسکدار اعدادیسنندن : صوا ، قطار اداره سی محاسبه کتبه سندن : محمد شوکت ، اعدادیه طلبه سندن : ن . رمزی ، اسکدارملیکه اعدادیسنندن : محمد علی ، اقسرایده صوفیلر محله سنده : عصمت ، متسین ریاضیه دن : قریمی عباس ، طوپخانخانه صنایعندن : ۲۱۶ ذکریا بن یحیی ، حمدی پاشا زاده : محمد صفوت ، روم ایلی حصارندن : یوسف کنعان ، مهندسخانه اعدادیسنندن : محمد نورس ، مسکوکات شاهانه محاسبه کتبه سندن : محمد عزت ، درساعات اعدادیسنندن : ۷۷۵ علی نور .

سند : عصمت ، متسین ریاضیه دن : قریمی عباس ، طوپخانخانه صنایعندن : ۲۱۶ ذکریا بن یحیی ، حمدی پاشا زاده : محمد صفوت ، روم ایلی حصارندن : یوسف کنعان ، مهندسخانه اعدادیسنندن : محمد نورس ، مسکوکات شاهانه محاسبه کتبه سندن : محمد عزت ، درساعات اعدادیسنندن : ۷۷۵ علی نور .

الدين ، ۸۶۸ عبدالقادر ، ۶۶۵ علی صائب ، ۲۷ احمد کال ، اسکدار اعدادیسنندن : فاروق ضیاء الدین ، مکتب تفیضدن : صبری ، عقیف ، منشأ کتاب عسکرندن : احمد فرید ، نور عثمانیه دن : علی ابراهیم ، فرهدریق ، زیتون برونسندن : مصطفى راضی ، عبدالله ، قزل طاش محله سندن : عزیمی ، چوبان چاوشلی : احمد ، دفتر دارلی : توفیق ، آلتی مرمرده : احمد کامل ، درساعات اعدادیسنندن : ۱۷۳ محمد ابراهیم ، احمد کال الدین ، مکتب حقوقندن : ح . نیازی ، مکتب حمیدندن : ۱۱۵ احمد نوری ، وفاده : حمدی ، قائم مقام امین بك زاده : احمد شرف الدین ، نشان طاش سندن : حی . ن . ، یاپونیالی : موری هیرودر .

باب سرعسکریده سوقيات قومیسو . ننده مستخدم ملازم : سعید بك ده معمازنی :

اکتساب هنر وصنعت ایچون طوره یوب ایتملی سی . وغیرت محو اولور ثروت وسامان اما الده التون بیلر زیکدر صنعت صورتنده حل ایتمشدر .

(۱) نومرولی نسخه مزده کی شکل هجائینک حلی :

ق
ا ن ا
ق ن د ی ل
ا ی ی
ل

حل ایدنلرک اسامیسنه کشیده ایدیان قرعه ده هدیه مزنی قزانان : قبان دقیقه نمونه عثمانی مکتبی طالباتندن : مکرم خاتم افندی در .

دیگر حل ایدنلر : دارالمعلمائندن : سحر ، مکرم ، قبان دقیقه نمونه عثمانی مکتبی طالباتندن : مکرم خاتملرله

فاتحه حافظ پاشاده : ادهم ، درساعات اعدادیسنندن : ۱۲۴ رشدی ، ۷۷۵ علی نورالدین ، ۶۶۵ صائب ، ۱۷۳ محمد ابراهیم ، ۸۶۸ عبدالقادر ، محمد ساح ، حمدی پاشا زاده : محمد صفوت ، فرهدریق نور عثمانیه ده : علی ابراهیم ، درساعات اعدادیسنندن : احمد کال ، قبان دقیق مرکز رشیدیسی مأذونلرندن : حمدی ، یاپونیالی موری هیرو ،

خبر ات غنیه
زین العابدین افندی — (اداره خانه مزه مراجعتله ساعتکری آلکفر .)
مکرم خاتم افندی — (کتابکری اداره خانه مزدن آلدیریکز .)

معلومات — طاهر بك مطبعه سنده طبع اولمشدر